

В ЕПОХУ ГШІ ЛЕКЦІЇ ПОВИННІ ЗМІНИТИСЯ: ВІД ПЕРЕДАВАННЯ ЗНАНЬ ДО ОСМИСЛЕНОЇ КРИТИЧНОЇ РОБОТИ З НИМИ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Дебри Пейдж «Не можна просто читати студентам лекції, як раніше».

У ній вона розмірковує, як генеративний ШІ змінює роль університетської лекції та пропонує чотири практичні зміни, які допомагають перенести акцент із простого передавання інформації на її осмислення, застосування й оцінювання. Онлайн-журнали та відеозаписи занять зробили пояснення викладачів доступними поза аудиторією, а генеративний ШІ істотно посилив цю тенденцію, надаючи студентам можливість за лічені секунди отримувати пояснення, приклади, порівняння теорій й спрощені версії відповідей. У 2026 році 95% студентів бакалаврату у Великій Британії повідомили про використання ШІ щонайменше в один зі способів, а 94% — про використання генеративного ШІ під час виконання оцінюваних робіт.

Ці кардинальні зміни не роблять викладача непотрібним, а лише послаблюють значення лекції як способу одностороннього передавання змісту. Експертне пояснення, інтелектуальна розповідь і демонстрація

способу мислення в певній дисципліні залишаються важливими. Водночас аудиторне заняття має давати студентам можливість застосовувати знання, перевіряти твердження, будувати аргументи й бачити альтернативи. Проблемою наразі є не сама лекція, а ситуація, коли годину говоріння викладача сприймають як доказ того, що навчання відбулося. Першу зміну автор пропонує починати з мислення, а не зі слайдів. Замість запитання «який матеріал потрібно охопити?» варто визначити, що студент має вміти робити із засвоєними знаннями: розрізняти кореляцію та причинність, обирати відповідний метод аналізу, оцінювати відповідь ШІ або застосовувати теорію до нового випадку. Це змінює заняття: інформаційний матеріал залишається важливим, але його добір і послідовність підпорядковуються подальшому застосуванню та критичному оцінюванню. Другий підхід – переривати безперервне слухання завданнями на відтворення та застосування знань. Після пояснення можна запропонувати коротке запитання, дати час сформулювати відповідь, обговорити її з іншою людиною або перевірити певний аргумент. Автор посилається на масштабний метааналіз навчання студентів STEM, який показав переваги активного навчання порівняно з традиційними лекціями, зокрема – щодо результатів навчання та зниження частки невдалого складання курсів.

Третя зміна стосується участі студентів. Активне навчання не повинно перетворюватися на обов'язковий публічний виступ кожного: тривожність, обмеження мовного середовища та особисті уподобання студентів можуть впливати на їхню готовність говорити перед великою аудиторією. Тому поряд із обговоренням на парах можна використовувати анонімні опитування, письмові відповіді або короткі підсумкові завдання. Важливо не те, наскільки публічною є участь, а чи допомагає вона перевіряти ідеї та виходити за межі першої правдоподібної відповіді, яку пропонує ШІ.

Четвертий напрям – навчати не лише правильних відповідей, а й судження. ГШІ може створювати вигадані посилання, спрощувати наукові розбіжності та подавати слабкі твердження з переконливою впевненістю. Тому викладачеві варто показувати студентам, як перевіряти докази, виявляти припущення, знаходити пропущені аргументи й зіставляти висновки з наявними даними. Наприклад, на занятті можна разом аналізувати відповідь ШІ, порівнювати два варіанти відповіді або простежувати твердження до його джерела. Це не означає, що потрібно перетворювати кожну лекцію на набір розважальних активностей. Студентам і надалі потрібні тривалі пояснення, складні аргументи та професійне керівництво. Головна зміна полягає в іншому: якщо спільна присутність викладача й студентів не дає нічого понад те, що можна отримати зі слайдів, запису або короткого резюме, така форма навчання втрачає свою перевагу. ГШІ не знищує університетське викладання, а більш виразно продемонстрував різницю між передаванням інформації та освітою: інформацію тепер можна отримати майже будь-де, тоді як університет має допомагати студентам навчитися мислити за допомогою цієї інформації.

Детальніше:

<https://www.timeshighereducation.com/campus/you-cant-just-lecture-students-any-more>

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_Науковцям_новини #НРАТ_Освітянам_новини
#НРАТ_ШтучнийІнтелект #НРАТ_TimesHigherEducation

2026-09-08

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів